

Nr 270

Av herrar Börjesson i Falköping och Elmwall, *angående behandlingen av större frågor om utbyggnad av vattenkraft.*

Ett ständigt återkommande tema i debatten under senare år i tidningar, radio och television är de intresse motsättningar som gör sig gällande i fråga om vattenkraftens exploatering. De åsikter eller önskemål som representeras av å ena sidan de mäktiga kraftverksintressenterna och å andra sidan den snabbt växande opinionen av naturskyddsintressenter bryter sig i påfallande hög grad mot varandra, och härtill kommer de ibland otillräckligt beaktade bygdeintressena, som representeras av befolkningen i exploateringsområdena och som givetvis icke bör få eftersättas, utan måste tillmätas största betydelse i övervägandena om den fortsatta utbyggnaden av vår vattenkraft.

En betydelsefull tvistepunkt i diskussionerna har varit frågan om planering av utbyggnaden av den resterande vattenkraften. Från naturskyddshåll har man bl. a. efterlyst en långsiktplan, som tar rimlig hänsyn till naturvårdsintressena samt lämnar vissa bl. a. från turistsynpunkt oersättliga vattendrag och sjöar helt utanför exploateringen. En förteckning över objekt, som anses böra fridlysas, har upprättats av professor Gunnar Beskow.

Den nuvarande ordningen för utbyggnadsärendenas rättsliga handläggning vid närmare ett 20-tal vattendomstolsenheter medger icke planmässighet och enhetlig prövning i fråga om utbyggandet i stort. Önskemålen om en generalplan för den fortsatta utbyggnaden har icke heller blivit tillgodosedda. Den s. k. norrländska vattenkraftsutredningen fann för tre år sedan att vissa skäl kunde anses tala emot en generalplanering och ansåg sig ej heller kunna förorda en lagstiftning till skydd för vissa objekt, eftersom en sådan enligt utredningen skulle kunna medföra att andra objekt bleve förbisedda från naturskyddssynpunkt. Däremot fann utredningen, att den nuvarande tillståndsgivningen vid vattendomstolarna måste anses behäftad med vissa brister, och föreslog därför, att samtliga frågor rörande större vattenregleringar och större kraftverk skulle handläggas av en central myndighet för hela landet. Härigenom skulle man — ansåg utredningen — kunna vinna större enhetlighet samt få en allsidig och sakkunnig bedömning av frågorna från olika aspekter. I den centrala myndigheten borde nämligen ingå förutom juridisk och teknisk expertis även företrädare för naturvården och andra icke-ekonomiska intressen. — Utredningens förslag har ej föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Ordföranden i vattenöverdomstolen, lagman Nils Viklund, har nyligen ut-

talat, att det måste ligga i både vattenbyggarnas och naturskyddarnas intresse att dessa problem snarast blir lösta på ett auktoritativt och sakkunnigt sätt genom upprättande av en långsiktig generalplan för vår fortsatta kraftförsörjning, samt att härför erfordras ett centralt, sakkunnigt och opartiskt organ som rådgivande eller beslutande myndighet.

Uttalandet ger uttryck för åsikter som nu blivit allt mer utbredda. Det synes därför angeläget att Kungl. Maj:t snarast upptager det av norrländska vattenkraftsutredningen framförda förslaget om en central sakkunnig instans för behandling av de större vattenkraftsfrågorna inom ramen för en generalplanering för den fortsatta utbyggnaden med beaktande ej endast av önskemålet om en ekonomisk energiförsörjning, utan också av naturskyddsintressena och med hänsyn på längre sikt till befolkningen och kommunerna i de områden där exploatering kan komma i fråga. Då utbyggnadsprocessen är långt framskriden, är det nödvändigt att åtgärderna kommer till stånd i en snar framtid.

Med stöd av det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att förslag snarast framlägges om en central sakkunniginstans för enhetlig och allsidig behandling av större frågor om utbyggnad av vattenkraft samt för planering av den fortsatta utbyggnaden med beaktande även av naturskyddsintressen och med hänsyn på längre sikt till befolkningen och kommunerna i utbyggnadsområdena.

Stockholm den 25 januari 1961

B. Börjesson
i Falköping

Emil Elmwall